

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ս. Յ. ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

1961 — 1962

Ամեն- Տ. Եղիշէ Ս. Արքեպս. Տէրատէրեան
Բարեխնամ Պատրիարք Ս. Աթոռոյ,
Գեղշ. Սրբազան Հայրեր, Հոգշ. Հայրեր,
Սիրելի ծնողներ եւ Յարգելի Հանգիսականներ

Աստուծոյ ողորմութեամբ եւ Ձեր Ամենա-
պատուութեան հայրական հոգածոյ շունչին
տակ, առիթը տրուեցաւ մեզի այս տարի եւ
շարունակելու Ս. Յ. Երկրորդական Վարժա-
րանի ազգապարծան գործը:

Այսօր, հաւաքուած ենք այստեղ կատարե-
լու գոյրոցական տարեշրջանի մը հանդիսա-
ւոր փակումը: Այս առթիւ, ընկայեալ սո-
փոութեան համաձայն, պիտի ներկայացնեմ
մեր վարժարանի 1961-62 գոյրոցական տարե-
շրջանի կրթական- բարոյական- տնտեսական
տեղեկագիրը:

Համաձայն Ցորդանանի կրթական Նախա-
բարութեան հրահանգին, 1961 տարւոյ Օգոս-
տոս 30 ին, պաշտօնական քացումէն անմիջա-
պէս ետք, սկսան մեր վարժարանի ընկալն
դասաւանդութիւնները, վարժարանիս Հոգշ.
Տեսուչ Տ. Գիւրգէլ Վրդ. Գարեկեանի ներկա-
յութեամբ: Այնուհետեւ, Հոգշ. Հօր որպէս Ս.
Աթոռի Նախարարի գէպի Հարաւային Ամերիկա
մեկնումէն ետք, վարժարանիս տեսչական
գործը առժամաբար վստահեցաւ արուպիս:

Աշակերտութիւն վարժարանիս. —

Այս տարի վարժարանիս ընդհանուր ուսա-
նողութեան թիւը եղաւ 350, քաժեռուած հետեւ-
եալ ձևով. —

- 1^Ը ուսանող Երկրորդական բաժնին մէջ,
40 մանչ 60 աղջիկ:
170 ուսանող Նախակրթարանի բաժնին մէջ,
85 մանչ 85 աղջիկ:
80 փոքրիկներ Մանկապարտէի բաժնին
մէջ, 40 մանչ 40 աղջիկ:

Ուսանողութեան ընդհանուր թիւին 165 ը.
մանչեր եւ 185 ը աղջիկներ էին:

Ուսուցչական կազմ. —

Վարժարանիս ուսուցչական կազմը կը բաղ-
կանայ 27 անձերէ, որոնց վեցը Ս. Յակոբեանց
Միաբանութեան անգամ եկեղեցեակներէ մէջ,
որոնք իրենց այլ պաշտօններուն կողքին,
վարժարանին մէջ վերցուցած են աւաւեա-
բար ազգային եւ կրօնական բնոյթ ունեցող
շիւթեր, եւ մարդկօրէն կարելի է ճշգրտաբար

ոչ անոնց միջեւ գտնուող ոլորտի մը համա-
ձայն, նման ոլորտներուն՝ որոնց համաձայն
կը գտնան փոքր մոլորակները: Երբ էլեկ-
տրոնը կը դառնայ ներքին ոլորտներէն մէ-
կուն համաձայն, կ'ըսուի որ այդ աթոռը
կայուն վիճակի մէջ է. եւ Պոհրի հիմնական
տեսութեան վարկածը այն է թէ աթոռը,
երբ լոյս չ'արտադրիր, կը գտնուի այս կամ
այն կայուն վիճակին մէջ, առանց որ կա-
րենայ գտնուիլ միջակ վիճակի մը մէջ:
Հոյսի արծակու մը տեղի կ'ունենայ եւ տեղի
կ'ունենայ միայն երբ աթոռը կայուն մէկ
վիճակէն ուրիշի մը կ'անցնի:

Պոհր ցոյց տուաւ որ այս թելադրու-
թիւնը ամենէն հիմնադի կերպով կրնայ
բացատրել լուսապատկերներու — spectres
— բազմաթիւ յատկանիշները. սակայն
որոշ լուրջ աւարկութիւններ բանաձեւուե-
ցան ասոր հակառակ. անոնցմէ մին էր որ
էր կրնար բացատրել ընթացքը ըստ որում
և վիճակին մէջ գտնուող աթոռ մը կը
քործրանայ կամ կ'իջնէ Բ վիճակին. Այս փո-
փոխութեան ընթացքին, էլեկտրոնը պէտք
է անցնի Ա վիճակին համապատասխանող
ոլորտէն Բ վիճակին համապատասխանող
ոլորտին. ըստ Գասսենտիի եւ Նեւտոնի
վարդապետութեան, էլեկտրոնին նման ա-
ռարկայ մը չի կրնար մէկ դիրքէն միւսին
անցնիլ առանց կտրելու միջոցը որ կը բաժնէ
այդ երկու դիրքերը եւ որ կը լեցնէ բոլոր
շարունակական կէտերը երկու բին միջեւ:
Սակայն Պոհր գտաւ որ անկարելի է որեւէ
բացատրութիւն տալ էլեկտրոնի տեղափո-
խութեան եւ ստիպուեցաւ հրաժարիլ կա-
յուն վիճակներու փոփոխութիւնները բա-
ցատրել: Այն առեւ, ստիպաւ նկատուեցաւ
անկատարութիւն մը իր գործին մէջ: Ներ-
կա գիտելիքներուն լոյսին տակ, մեր տե-
սակէտը բոլորովին տարբեր է եւ Պոհրի
այդ հրաժարումին մէջ կը տեսնենք իր տե-
սութեան ամենէն յատկանշական եւ միա-
պէս գործ, իրրեւ յիշատակութեան արժանի
պահ մը գիտութեան պատմութեան մէջ.
որովհետեւ հետագայ զարգացումը կուան-
կաննրու տեսութեան ցոյց տուաւ որ իր
կարողութիւնը բացատրելու էլեկտրոնին
արկածները Ա ոլորտը ձգելու պահէն մին-
չն Բ ոլորտ հասնիլը իր անբաւարարու-
թեան արդիւնքը չէր, այլ մաս կը կազմէր
Ֆիզիքական իրականութեան:

Թրգլ. Հ.Ա.Հէ Վ.Ա.Դ.Ա.Պ.Ե.Տ

(Յարուճակիլի՝ 15)

թեամբ, անվարձ նուիրումով, կը սատարեն կրթական այս մեծ գործին:

Վարժարանին շի ուսուցիչ — ուսուցչուհիները եւ արժանի են հանդիսաւոր գնահատութեան եւ գովասանքի, որովհետեւ գլոբալական տարւոյս ընթացքին շինարարներն ոչ մէկ ճիգ, սատարելու համար մեր վարժարանին, ոչ միայն ուսումնական այլեւ բարոյական գետնի վրայ, աշխատելով որ մեր վարժարանը մնայ հայու պատուին արժանի բարձրութեան մը վրայ:

Այս առթիւ, ընդունեցէք, սիրելի պաշտօնակիցներ, իմ եւ վարժարանին ուսանողութեան կողմէ յայտնուած շնորհակալութեան խօսքերը, Ձեր անպայման օժանդակութեան, եւ Ձեր ցուցաբերած նուիրումին փոխարէն ի նպաստ մեր վարժարանի յառաջդիմութեան եւ բարօրութեան:

Կրթական եւ Ուսումնական վիճակ. —

Վարժարանին համար կարեւորագոյն այս բաժինը լաւապէս իրագործելու համար, դրպրոցական այս տարելընիին ունեցանք յաւախակի ուսուցչական ժողովներ, ուր նկատի ունեցանք վարժարանին կրթական, կարգապահական եւ տնտեսական հարցերը:

Մեր գլոբալ կրթական ընդհանուր ծրագիրը, ըստ նախընթացի, կը բաղկանայ երեք մասերէ. —

Ա. — Մանկապարտէզի Բաժին՝ Ծիւղ, Կոկոն եւ Ծաղիկ դասարաններ:

Բ. — Նախակրթարանի Բաժին՝ վեց դասարաններ:

Գ. — Երկրորդական Բաժին՝ հինգ դասարաններ:

Մանկապարտէզի բաժինը, ինչպէս նախընթաց տարիներուն, այս տարի եւս հոխացաւ մանկավարժական արդիական գիրքերով եւ առարկաներով: Այս հոխացումը կը դիւրացնէ փոքրիկներուն ուսուցումը եւ կը ստեղծէ այնպիսի մթնոլորտ մը որ մանուկը բնականաբար կը կապուի իր դասերուն եւ տաժանքի փոխարէն գումարնութեան եւ քերիքանքի պահեր կը նկատէ դպրոցի ժամերը: Տեղին է այստեղ յիշատակել, թէ վարժարանս այցելող իւրաքանչիւր անձ, ինքզինքը հանձնի անհկանալի մը առջի եւ գտնէ մտնելով Մանկապարտէզի սրահէն ներս, եւ առանց վերապահումի երանի կու տայ մեր մանուկներուն, որոնք այսպիսի պայմաններով առաւ կը տանին իրենց մանկական ուսումը: Այս տարի Մանկապարտէզի բաժինը 3 Յունիսին ունեցաւ իր մասնակցի շանդէսը: Այդ առթիւ չ' փոքրիկներ վկայուեցին Մանկապարտէզի Ծաղիկ դասարանին, պատրաստ են յայտնել տարի անցնելու հախակրթարանի բաժինը:

Նախակրթարանի եւ Երկրորդական Բաժնի կրթական ծրագիրը, այս տարի եւս ընթացաւ քաղաքիս տարւոյ եւ կառավարական վարժա-

րաններու, ինչպէս նաեւ Անգլիական ձի. Սի. Ի. Ի ծրագիրներուն համապատասխան մակարդակով մը: Այս տարի մեր աւարտական դասարանի վեց ուսանողները պիտի ծանակցին ձի. Սի. Ի. քննութեանց, արդիւնքը յայտնի կ'ըլլայ յաջորդ վերամուտին:

Անցեալ տարի ձի. Սի. Ի. քննութեանց մասնակցող 8 ուսանողներէն երեք արդիւնքը եղած է հետեւեալը. —

Աննա Մարգարեան, մասնակցած է եօթը ճիւղերու քննութեանց եւ եօթնին մէջ 4-ը շոգած է, ինչ որ մրցանիշ մըն է մեր վարժարանին համար. — Դասական Հայերէն, Անգլերէն լեզու, Անգլերէն Գրականութիւն, Առարբերէն, Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն, Ուսուցչութիւն եւ Քիմիաբանութիւն:

Սիմա Հապէշեան. — Հայերէն Աշխարհաբար, Անգլերէն Գրականութիւն, Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն եւ Ուսուցչութիւն:

Մարի Լէփէնեան. — Դասական Հայերէն, Անգլերէն Գրականութիւն եւ Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն:

Վարդուհի Տէր Մատթէոսեան. — Հայերէն Աշխարհաբար, Անգլերէն Գրականութիւն եւ Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն:

Անգիւնի Սէֆերեան. — Հայերէն Աշխարհաբար, Անգլերէն Գրականութիւն եւ Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն:

Ռիֆքա Թերհիման. — Անգլերէն Գրականութիւն, Արաբերէն եւ Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն: Արարիկ Թէքէնեան. — Հայերէն Աշխարհաբար եւ Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն:

Զուարթ Պէնեամ. — Ընդհ. Ազգաց Պատմութիւն:

Անցեալ տարուան մեր աւարտական դասարանի ուսանողներէն եօթնէ վեցը, ինչպէս կը տեսնուի, յաջողեցան ձի. Սի. Ի. քննութեանց Անգլերէն Գրականութեան ճիւղին մէջ, ինչ որ դարձեալ մրցանիշ մըն է համեմատական հաշուով, ամբողջ Յոգրականի երկրորդական վարժարաններու նոյն ճիւղին մէջ ձեռք բերած յաջողութեան բաղդատմամբ:

Վարժարանին կրթական ծրագիրը իրագործուեցաւ հետեւեալ ճիւղերու ուսուցմամբ. — Հայերէն — Գրաբար եւ Աշխարհաբար —, Անգլերէն եւ Արաբերէն լեզուներ եւ Գրականութիւններ, Կրօնագիտութիւն, Հայոց Պատմութիւն, Պատմութիւն Հայ Գրականագրութեան, Պատմութիւն Ընդհ. Ազգաց, Ուսուցչութիւն, Բնագիտութիւն, Բնալուծութիւն եւ այլն:

Կրնանք ըսել թէ անիների յարատեւութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ իրագործուեցան բոլոր վերոյիշեալ դասարանիցները, տեսչութեան աշխուրջ հսկողութեան տակ: Քննութեան առարկայ եղան բոլոր պարտականութեանց տեսարաններ, ուսուցչիներէ բաղկացած յանձնախումբի մը կողմէ, եւ դիտողութիւններէ յանձնուեցան իւրաքանչիւր ուսուցչի նկատմամբ:

Այստեղ հպարտութեամբ պէտք է անգրա-
դառնալ թէ Ս. Թ. Վարդապետները այն բացա-
ռիկ հայական մէջ զարգացաներէն է արտա-
համաներ մէջ, որ լըռութեամբ կ'աւսուցնուի
Կառապան Հայերէնը ~ Գրաբար ~ և ասա-
նողները կրնան այս հիւրերի մէջ իրենց հրմ-
տութիւնը ապացուցանող օտար զկայական-
ներ ձեռք ձգելու:

Այս տարի, առաջին անգամ բլլալով, մեր զորքը պատուուհեցաւ Կրթական Նախարարութեան ճառարւ մէջ պաշտօնեային այլեւ-
աւելի մամբ: Տխւր Ապրիլի մարդը իր մը եւ
տեղիէ ետք մեր վարժարանի Նախակրթա-
րանի եւ Երկրորդականի Արարեբէն լեզուի,
գրականութեան եւ պատմութեան ուսուցչու-
մբուն, մեկնեցաւ մեր վարժարանէն: Եարաթ
իւ ետք ստացանք Կրթական Նախարարու-
թեան մէջ հաստատագիրը, որով վսեմ Կրթ-
թական Նախարարը իր գահունակութիւնը կը
յայտնէր Արարեբէն լեզուի հանգէ պ մեր վար-
ժարանէն ներս կատարուած աշխատանքին
նկատմամբ եւ մասնաւորաբար կը գնահատէր
մեր վարժարանի Երկրորդական Բաժնի յա-
ռաղիմութիւնը արաբերէն ուսուցումներուն
մէջ եւ զայն հաւանք կը նկատէր պետական
վարժարաններու ուսուցմանց մակարդակին

Ընթացիկ տարւոյս ռուսումնական հաշուե-
յարգարը եկաւ ցուցնելու թէ Նախակրթարանի
և Երկրորդական բաժնի մէջ այս տարի չէ
աշակերտներ թերացած ըլլալով իրենց ուս-
ումնական աշխատանքներուն մէջ, ճակողած
են վարժարանիս ռուսումնական պահանջները
գտացնել, հետեւաբար կը կրկնեն իրենց դա-
սարանները յաւաքիկայ տարւոյ ընթացքին:
Միշտ անցաւ տարի կրկնելը աշակերտներու
թիւն էր միայն 270: Կրկնողներու այս շուա-
լումը պէտք չէ նկատել ռուսումնական բաժնի
մէջ վարժարանիս թերացումը, այլ այս տարի
մանաւորաբար խոստ գտնուած է վարժա-
րանիս տեսաւթիւրի այն բոլոր աշակերտնե-
րուն նկատմամբ, որոնք պէտք եղած չ'ուս-
միրութեամբ չեն հետեւած իրենց գաւառեցի
և ձեռք մը պէտք է այս քայլը նկատել անվոյթ
ուսանողները կ'արգ հրապարկու փորձ մը:

ի դէպ, քանի որ գրեթէ անկարելի է մեզի համար ունենալ ծնողական հաւաքոյթներ, տեղի է աշատեղ բռել բոլոր ծնողներուն, ինչ գորահանգ վերաժողութի գիտացաւ պատճառելու, աւելի լաւ կատարած կ'ըլլան իրենց ծնողական պարտականութիւնը: Եթէ դպրոցական շրջանին քիչ մը աւելի աշայրջութեամբ կեռօրէն իրենց զաւակներու ուսումնական աշխատանքներուն է առնուազն յոգեւորթինը լանձն առնեն քանադաւ իրենց զաւակներուն մասական վիճակադրոյթները է այդ առթիւ ընեն իրենց դիտարկութիւնները իրենց զաւակներուն, յոգեւոր իրենց է դպրոցին:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅՈՒԿԱՆ, ՎԳՐԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԿԱՐԹԻՆ. —

Վարժարանիս կրթական ծրագրին առնա-
լիքը, հոգ տարուեցաւ նաեւ մեր աշակերտնե-
րու կրօնական, բարոյական, կարգապահա-
կան և ազգային դաստիարակութեանն Այս
տեսակէտէն մեզի իր շնչոնը սնեցանք, մեր
վարժարանի կրօնական և հայագիտական դա-
սերը, մեր կրթական արարողութիւններն ու
պարտաւարութիւնները, և մեր ազգային ու
կրօնական չրթապատր:

Մեր կրթական պարտաւորութիւնները կատարած ենք մարզկործն կարեւի նշգրտութեամբ, մեր սեռանդուները առաջնորդելով զանազան արդարայրեր, թէ՛ հոգեպէ միախորելու և թէ ազգային պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու գիտակցութեամբ: Ըստ նախընթացի, երկիրք, Ս. Մնունութիւն և Ս. Զատնիկն, մեր վարժարանն ռուսանդուութիւնը մասնակցեցաւ Ս. Հաղորդութեան խորանդրին այս առթիւ, վարժարանի տեսչութեան հրահանքին ընդառաջելով, տարա վարժարաններու հայ ռուսանդուներ և մասնակցեցան Ս. Հաղորդութեան խորանդրին:

Գրնանք վկայել թէ բարոյական գեանի վրայ ևս նկատելի քայքայքունքներ չէ ունեցած վարժարանի ուսանողութիւնը: Եւ ընդհանրապէս, մասնաւոր գնանաւորներէ ևս արժանաւոր է օտար աննաւորութեանց կողմէ: Դեղք ժը միայն յիշատակելու համար հարկ է բառի թէ, ժեր վարժարանի նախակիրթաբունի բաժնի երկու ուսանողութիւնը իրենք քաղաքայական պարտականութեանց լռելէ գիւտագոյնութեամբ ոչ միայն իրենք արժանացած են պատիւատութեան, այլև թէ՛ Գրթական ե թէ Զրօտաբլթիկներն ու նախարարութեանց կողմէ քաղաքիս բոլոր զարօցներն նամակներ զբերած են, ուր Ս. Թ. վարժարանը եւ ղոյգ աւշակերտութիւններ կը մասնանշուին որպէս օրինակելի, բոլոր զարօցներուն համարվլ ուսանողութեան համար:

ԳՐԱԿԱՆ ԵՆ ԱՅԵՆՈՒԺՈՒՍԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲՈՅՐՆԵՐ. —

Մեր առաջնահայան աշխատանքները կող-
քին, բառ նախընթացի, դպրոցական աշխա-
տանքներէ ելած ժամեր յատկացոցինք բնոյ-
հանրային բաժնիօրհանգին և ատենախոսա-
կան հաւաքոյթներու: Այս առիթով շնորհակա-
լութեան մասնաւոր խօսք ունինք Յորդանանի
Ամերիկեան Դեպքանտատան Ուսանող Մշակող-
թային Դրասենեակի Վարչութեան, որ վարժա-
րանէն դիմումին բնագոյնիւղով, պարտաբար
կէնք զատխոսականն ձեռնարկներ կազմակեր-
պեց զատարանէս ներս, ուսանողութեան հա-
մար, ներք ունեցաւով րնկեցային և իմացա-
կան հորցքեր: Ասանցիտ անատարաւ ունեցանք
նաեկ երբքք անհատական և չորս աշակերտա-
կան դաստիարակութիւններ, ներք ունեցանալով
դարձեալ գրական, զգարաւետական, պատ-
մական և բնիկային հարցեր:

Հայ Երաժշտութեան դասերնալը. —

Վարժարանիս ուսանողութեան մէջ հայեցի որդիս վառ պահելու տեսակէտէն, կը հաւատարմեք թէ հայ երգը մեծ բաժին մը ունի կուսարելիք: Վարժարանիս տեսչութիւնը նախընթաց տարիներուն քաջալերելի մտածումը ունեցած էր, մասնաւոր պահեր յատկացնել, այլ նիւթերու կարգին նաեւ հայ երգի ծառայողութեան. այս տարի եւ շարունակուեցան այդ դասընթացները և անոնց արդիւնքը երկու առիթներով հրամցուեցաւ հասարակութեան: Առաջին առթիւ, Զրօնալիկներու նախարարութեան խնդրանքին ընդառաջելով, վարժարանիս, քաղաքիս հայկական զոյգ տղամանկներու ժամդակութեամբ, սուսաւ լինելու հայերէնի անուամբ ծանօթ երեք յաջորդական համերգներ, ուր վարժարանիս ստանձնած էր առաւելաւոր երաժշտութեան բաժինը: Այս երգիչները արժանացան Ս. Դնտեղի առթիւ քաղաքի գանձաւոր զբօսաշրջիկներու շնորհ գնահատութեան: 1962 տարուայ Մայիս 12-ին, վարժարանիս երգչախումբը սուսաւ Երուսաղէմահայ գաղութին իր չորրորդ տարեկան երգահանդէսը, որ գործածել արժանացաւ հասարակութեան գնահատանքին:

Մարգարէական կեանք. —

Ուսումնական աշխատանքներուն առընթեր, հոգ տարուեցաւ աշակերտներու մարմնակրթութեան, մանչերու ինչպէս նաեւ աղջիկներու համար կազմակերպելով ամէնօրեայ մարզական զանգեր, որ արժանաշին կամ միջխմբային ֆութբոլի, զանակէթպոլի, վճիռպոլի և փինկ-փունկի մրցումներ:

Այս տարի վարժարանիս ներս տեղի ունեցան ֆութբոլի, պատկէթպոլի, վճիռպոլի և փինկ-փունկի միջդասարանային 29 խաղեր: Մեր տղաքը ունեցան նաեւ 7 խաղեր օտար խումբերու դէմ, որոնցմէ 4-ը ի նպաստ գլխաւոր արձանագրուեցան:

6 Մայիս 1962-ին, կիրակի կէսօրէ ետք, մեր վարժարանը ունեցաւ իր տարեկան դաշտահանդէսը ժողովրդասիրական վարժարանի խաղալային վրայ, ժողովուրդի հոծ բազմութեան ներկայութեամբ, որ մեր երկեւեռ ուսանողութիւնը՝ բաժնուած Արաբա և Մոսքո — մանչեր —, Սեւան և Երեւան — աղջիկներ —, չորս մրցող խումբերու, ցուպերեցիկն իւրենց տարուան մը մարզական աշխատանքներուն արդիւնքը, չափական մարզանքի, մարմնակրթութեան, վազքի, օստումի և այլ մրցումներով:

Մեր այս տարուան դաշտահանդէսին համար, Երուսաղէմահայ երկու ազգայիններ՝ Պր. Գեորգ Զիլիֆեան և Պր. Պետրոս Գաբրիէլ տարեան՝ առաջինը 35-ի երկրորդը 75 մետրաներով ժամդակեցին մեր վարժարանին: Մեր շնորհակալութիւնները այս երկու աղջիկ հայկերուն:

Սկանաւական շարժում. —

Այս տարի եւ շարունակուեցան վարժարանիս ներս տեղի ունեցան շարժման ծառայական նպաստ աշխատանքները, շարաթրոշայ դասախօսութիւններով: Ունինք 130-ի օտար սկանաւներ, գայլիկներ, արեւոյշներ և արծաթիկներ:

Ձեռագործային աշխատանք և ճարտարական Պատար. —

Վարժարանիս դասաշրջակային մէջ մասնաւոր պահեր արժանագրուած էին, ըստ նախընթացի, ձեռագործի և գծագրութեանց: Ձեռագործային այս աշխատանքները վաճառքի դրուեցան ի նպաստ վարժարանիս 1962 Մայիս 26 և 27-ին կազմակերպուած աւանդական պաշտօնի մէջ: Պաշտօնը արժանացաւ մեր գաղութի շնորհ գնահատութեան և 380 Տիւնարի զուտ շահ մը պակասող վարժարանիս:

Այստեղ կ'արժէ մասնաւոր շնորհակալութեան խօսք ուղղել վարժանիս ուսուցչական կազմին, որ իր ժամդակութեամբ կարելի դրաւ մեր պաշտօնի կազմակերպումը: Նոյն պէս մեր շնորհակալութիւնները կը յայտնենք յաջորդային աղջիկ Տիկիններուն և Օրիորդներուն, որոնք մեր հրաւերին ընդառաջելով, Կա. տարեցիկ մեր պաշտօնի նախապատրաստական ինչպէս նաեւ հետագային անհրաժեշտ ամբողջ աշխատանքը: Մեր շնորհակալութիւնները կ'երթան նաեւ այն բոլոր կազմակերպութեանց և անհատներուն, որոնք նիւթապէս թէ բարոյապէս ժամդակեցին մեր պաշտօնի:

Ս. Ք. Վարժարանի Երգ. Միութիւն. —

Անտեղի պիտի չըլլայ վարժարանիս զանազան երեսները ներկայացնող Տեղեկագրի մէջ անդրադառնալ նաեւ սոյն կազմակերպութեան, որ տարիներու ընթացքին իր համեմատաբար անբաժան ժամդակութիւնը չէ զլացած մեր վարժարանիս ամէն անգամ որ պէտք եղած է անոր: Այսպէս, այս կազմակերպութիւնը յանձն առած է, ինչպէս ուրիշ տարիներ՝ այս տարի եւս, ժամդակել մեր վարժարանի կարգ մը կարօտեղ և ուսանողներուն, հայրապետի մանչ զպրօքական դասափութիւնը և այլն: Նոյնպէս, սոյն կազմակերպութիւնը իր կիրակնօրեայ դասախօսութեանց շրջքով, ինչպէս նաեւ անդամական և հանրային այլ ձեռնարկներով, ժամդակած է վարժարանիս, առնուազն ուսումնական գետնի վրայ հետաքրքրութիւնները սրելով մեր ուսանողութեան, այսպէսով իր ժամդակութիւնը բերելով մեր վարժարանի կրթական գործին:

Պարահանգլու. —

Վարժարանիս իր կարիքները մասամբ կ'ընենալ հոգալու համար, այս տարի առաջին

անգամ բլլալով տուաւ պարահանդէս մը 3 Մարտին, Օրիէնթէ շաուսի մէջ, բարձր հովա- նաւորութեամբ Երուսաղէմի եւ շրջակայից կառավարիչ Նորին Վեհմ. Անուար Նուսրէ- ղին: Պարահանդէսը արժանացաւ մեր գա- ղութիւն յերմ քաղաքներութեան եւ շատ հաճելի միջնորդութիւն մը ստեղծեց: Գաղութիւն ղոյդ ա- կումբները մեր խնդրանքին վրայ չլուսացան ի- րենց հայկական պարերու արական խումբները փութացան: Պարահանդէսի վայրը, եւ այդ- պէսով ստեղծել բարձր տրամագրութիւն մը պարահանդէսի ընթացքին: Մեր խորին շնոր- հակալութիւնները կը յայտնենք իրենց հրա- պարակաւ: Պարահանդէսը մեր վարժարանին իրաւը 130 Տիւարի գուաւ շահ մը:

Գիտական. —

Պատուաւրք իրագործում մը եւ յաջողե- ցաւ այսօր: Մեր վարժարանի երկրորդական լորրորդ դասարանի ուսանողներու պրպտում- ները գիտական ճիւղին մէջ յաջողութեամբ պահուեցան: Արգարեւ, այսօր անոնց առա- յին իսկ փորձը հրթիռ մը արձակելու, յաջո- ղեցաւ: Հրթիռը, որ 750 ս. մ. երկայնութիւն ունէր եւ կը կշռէր մէկուկէս քիլոկրամ, բարձ- րացաւ 50 մետր, կարճ մը լուսարանութիւն- ներ եւ տալով գիտական աշխատանքներ տանող մեր տղան: Մեր շնորհաւորութիւնները իրենց եւ յաջողութեան մաղթանքներ, որ կա- թիկ ըրին այս մարզին մէջ եւ հպարտ եւ գնա- նատուած զգալու զմեզ, որովհետեւ ամբողջ Եւրոպան մէջ այս իրագործումին պատիւը կ'ընթայ մեր վարժարանին, հայ մարզուն:

Յտուգ. —

Վարժարանին Տեսուչ Հոգը, Տ. Կիւրեղ Վրդ. Ինգրանքին ընդառաջելով, The British Commonwealth Save the Children Fund-ը, իր Երուսա- ղէմի ներկայացուցիչ Տիկին Ճոնգրին միջո- ցաւ, մեր վարժարանին նուիրեց 278 Տիւար արծաթէքան մը կերպասեղէն, որով մաս մը բարձեցինք Նախակրթարանի եւ Երկրորդա- կանի մանչերուն ձրիօրէն համազգեստի կոտը- ներ բաժնելով: Այսպէսով մեր վարժարանի բա- լը ուսանողութիւնը ունեցաւ իր պատանա- կան տարազը, ինչ որ մրցանիշ մըն է քարձե- եալ Ս. Բազաքիս վարժարաններու պատմու- թեան մէջ: Կերպասեղէնի մնացեալ մասը գոր- ծածուեցաւ եւ տակաւին տարիներու ընթաց- քին պիտի բարձածուի քայլիկներու, սկաւառ- ներու, արեւոյշներու եւ արծաթէքանքու օրպէս տարազ: Մեր զգացումած շնորհակալութիւն- ները յիշեալ կազմակերպութեան եւ իր ներ- կայացուցիչ Տիկին Ճոնգրին:

Գրադարան. —

Վարժարանին այս բաժինը եւ հոխացա- նոր Գրքերով: Այստեղ մասնաւոր շնորհա-

կալութեան խօսք ունիմ Ամերիկեան Գեոգա- նատան Օթանդակ Մշակութային Գրասենեակի վարչութեան, որ տարւոյս ընթացքին 21 հա- տոր Անգլիէին լեզուով զանազան տեսակի գիրքեր նուիրեց զպարտանին:

Արշաւներ. —

Այս տարի ունեցանք երկրորդական բաժնի ուսանողութեան եւ ուսուցչական կազմի մաս- նակցուցեամբ երկու, արշաւներ, մին ղէպի երկրորդ — Այն Տիւրք, Գասըր Նիշամ եւ Մեռ- եալ ծով, իսկ միւսը ղէպի Գուսթան, Մեռեալ ծովի արեւմտեան ափի վրայ, այն վայրը՝ ուր 1917 ին գտնուեցան երբայական կարգ- մը ձեռագիրներ, որոնք կը պատկանէին Եւ- րոպեան կրօնական աղանդին: Զոյդ պոյոյա- ներն ալ հետախուզական ընտրի ունէին եւ ան- ցան շատ հաճելի միջնորդութիւն մը մէջ:

Ցուցանակամ. —

Հետեւեալն է մեր վարժարանին 1961 Մայիս 1 էն 1962 Ապրիլ 30 ի տարեկան տնտեսական ելեւմտացոյցը:

	Տ. Տ. Ժիւ
Առասանմունցն նուիրանութիւնք	590-944
Հաւուր. Գարակտեմն Հասնաութեմն	31 0-000
Համաերպասանայ վերաւեցնայ Միութեմն	185-850
Մարաւի Հայրենակցական Միութեմն	35-800
Հարաւային Ամերիկայի Հանգանակութեմն	636-660
(Ձեւամբ Հոգ. Տ. Գիւրեղ Վրդ. Գաթիկանի)	
	1808-654
Աւակերաց քուակներ	1123-375
Վաճառելի գրեականք	401-325
Ձեւագործ եւ 1961 ի Պազարէն	267-570
Հանդեսներ	113-555
Ունեւաւային նպաստ	267-495
Բազառիկ մուսք (աւակերներու համազգեստ- ներու կոճակներու, փողկապներու եւ Պէճե- փոխարժէք)	55-800
Համագումար	4877-774

Ծ Լ Ի

Գրեականք պիսոյք	116-970
Վաճառելի գրեականք	215-341
Հանդեսներու ծախք	5-160
1962 ի Պազարի համար ձեւագործի ծախք	39-938
Մարք ծախք եւ դրամաւոր	82-825
Կահ-կարանաց եւ այլ նորագործիք	61-385
Բազառիկ ծախք	132-882
Ամսականք փաւսեմներ	4971-000
Համագումար	5616-001
Մուսք	4087-774

Պիւսեի բաց 1961 - 62 Տարեշրջանի

ինչպէս կը տեսնուի, մեր հաշիւներու մուտքի բաժնին մէջ ունինք Տ. Յ. 1808-654 Ֆիւթի նուիրատուութիւններու շարք մը Ստորի կու տանք նուիրատուներու անուններն աւ նուիրատուութեանց քանակը, սկսելով 1911 Մայիս 1էն մինչև 1962 Ապրիլ 30:

ՑԱՆԿ Ս. ԹԱՐԳՄԱՆԱՅՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՆՈՒՐԱՏՈՒՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

1961 Մայիս 1էն մինչև 1962 Ապրիլ 30

ՍԱՅՍՍ. — 1961

	Տ. Յ. ժիւն
Մարտի Հայրենակցական Միութենէն	35-800
Ռ. Խաչ եկղ. Կիրակ. Վարժարանէն	8-900
Վարդան Բնկ. Ասպետի միջոցաւ հանգա-	
նակուած	29-650
Հաուրս Գարակէօղեան Հիմնարկէն	360-000

ՅՈՒՆԻՍ. —

Տիկին Ա. Հանքեցեան	8-850
Տիբրոյի Կիրակ'օրեայ Դպրոցէն	58-000
Տիկին Մ. Թիմուր	8-850

ՆՈՅՏԱՐԵՐ. —

Պր. Էսուրս Փանոսեան	35-500
Տիկին Ռ. Կալս	10-650
Ամերիկացի Վէրքսման	17-750

ԴԵՎՏԱՐԵՐ. —

Տիար Մկրտի Սամաբեան	8-875
Տիար Աբալ Օսապաեան	8-750
Տիար Միհրան Յարութիւնեան	3-540
Հաւա. Ամերիկ.ի Հնգկնքն.էն (ձեռամբ Հոգ.)	
Տ. Կիրեղ Վրդ. Գաբրիէանի)	87-945

ՅՈՒՆՈՒՐ. — 1962

Պր. Ջօն Պոյանեան	7-310
Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. Թաղոյեան	8-850
Տէր եւ Տիկին Ճիվան Գարակէօղեան	10-500
Տիար Ներսէս Փափազեան	14-160
Տիկին Յօրամս Գօնիկեան	35-411
Տիար Էսուր Մարքոն եւ Ռոդի	7-979
Տիար Սեփան Փիլիպպոսեան	7-979
Տիար Հայրապետ Ճրլթեան	7-979
Տիկին Անոյ Նահիկեան	47-874
Տիար Ժամ Զարաճեան	15-958
Տիար Ռալֆ Գազանեան	7-979
Տիար Արամ Սարգիսեան	7-979
Տէր եւ Տիկին Տր. Պեր Մարգարեան	31-916
Տիար Նազար Հիմպեան	8-750
Տիար Մարքոն Արգաբեան	8-825
Տիկին Մեհրանի Միհրայեան	8-825
Տիկին Մեհրանի Քիմուր	8-825
Տէր եւ Տիկին Փ. Ասլանեան	8-825
Տիար Սիմոն Շմալեան	8-825
Հաւաւային Ամերիկայի Հանգանակութենէն (ձե- ռամբ Հոգ. Տ. Կիրեղ Վրդ. Գաբրիէանի)	176-415

ՓԵՏՐՈՒՐ. —

Տիկին Ռ. Կալս	8-850
Տիկին Վերթին Մամուլեան	17-700
Տիկին Արօյսեան Սողոմեան	8-850
Տիկին Ովանուս Տէր Յակոբեան	8-850
Տիկին Փերուզ Պապայան	10-620

ՄԱՐՏ. —

Հաւա. Ամերիկայի Հանգանակութենէն (ձե- ռամբ Հոգ. Տ. Կիրեղ Վրդ. Գաբրիէանի)	371-700
Ամերիկացի Այլթապիկներու Միութենէն	8-850
Տիար Սեդրաք Սուլթանեան	8-750
Տիար Զարգ Աւանեան	8-655
Տիար Աւետիս Ովանուս	8-850
Տիկին Լիլի Գառապետեան	8-850
Ս. Յակոբ Հայր. եկղ. Կիրակ'օրեայ Դպրոց- նէն	8-850
Տիար Էսուրս Նահիկեան	3-540

ԱՊՐԻԼ. —

Համաեքաւ անայ Վերաքիցայ Միութենէն	185-850
Տիար Փաւէն Գոյիկեան	8-850
Հայր. եկղ. Ներսասարգ Տիկնանց Միութենէն	8-765
Համազումար	18-765

Տեսչութեան եւ ուսանողութեան կողմէ խա-
րաղէս շնորհակալութիւն կը յայտնենք ախ
բոլոր նուիրատուներուն, որոնք անտես չու-
ղեցին առնել այլ մանուկին դաստիարակու-
թեան հարցը, ե նիւթական օժանդակութեամբ
դրապէս պատասխանեցին մեր զանազան ա-
ռիթներով ուղղուած կոչերուն:

Թող Ամենակալն Աստուած բարօր եւ առողջ
պահէ յիշեալ նուիրատուները, որովհետեւ
չմոռցան իրենց ունեցած էն մաս մը տալ այլ
մանուկին:

Մեր շնորհակալութեան մասնաւոր խօսքը
կ'երթայ առաջին առիթն Հաւաքուր Գարակէօղ-
եան Հիմնարկին եւ անոր ներկայացուցիչն է
հայ դաստիարակութեան բարեկամ Սր. Լէյլա
Գարակէօղեանի, որովհետեւ սոյն աղետական
կազմակերպութիւնը տարեկան 1100 Տոլարի
նպաստով մը կ'օժանդակէ մեր կրթական գոր-
ծին. ի դէպ, վարժարանիս ինքնուրուական դա-
սարաններէն մին նուիրուած է հանգուցեալ
Հաւաքուր Գարակէօղեանի յիշատակին:

Վարժարանիս Հոգ. Տեսչին, մեր եւ մեր
ուսանողութեան կողմէ մասնաւոր շնորհակա-
լութիւն կը յայտնենք նաեւ Ամերիկայի Հա-
մաեքաւստանայ Վերաշինաց Միութեան, որ
այս տարի եւ ընդառաջելով մեր խնդրա-
քին, շարունակեց իր տարեկան 125 Տոլարի
նուիրատուութիւնը, անտես չառնելով լոյսի
այս տուրի եւ այսպէսով անգամ մը եւս մեզ
երախտապարտ ձգելով իր նկատմամբ:

Յատուկ շնորհակալութեան արժանի է նաեւ
Հայ Ուսանողաց Ամերիկեան Բարեկամներու
Ընկերութիւնը եւ իր աղետական հիմնադրքը:

Տիրա Մոսկու Մոսկովսկեան, որ այս տարի էս թ. 135-563 Ֆելսի նուիրատուութեամբ իր նպատար բերաւ մեր վարժարանի յարատեւութեան գործին: Մասնաւոր շնորհակալութեան արժանի է նաև. վերոյիշեալ կողմակերպութեան Միջին Արեւելքի Ընդհ. ներկայացուցիչը՝ Տիրա Քորն Չամիչ, որ անվար կերպով է ձեռնհասորէն կը վարէ իր պաշտօնը տարիներէ ի վեր:

Մեր շնորհակալութեան խոսքերը արտասանելէ ետք, երբ պահ մը զարձեալ կ'ամփոփուինք, այն միակ զգացումը որ մեր վրայ կը տիրապետէ դարձեալ, երախտապարտութեան զգացումն է, և այս զգացումը կու գայ մեր սրտի խորքէն: Կը զգամք այնպէս, ինչպէս որ պիտի գպար զաւակ մը երկար չըլտպտայտէ մը գառնայէ ետք իր տունին և իր հօր մասին:

Սրբազան Հայր, բոլոր արտաքին օժանդակութիւնները թէև օրինի է անհրաժեշտ՝ ներկայ պայմաններու տակ, այլ ամուր խաբիսի մը լինի ներկայացնելու է մեր երազները թէ թափ թռչուններու պէս կ'իյնան գետին: Մեր կրթական այս գործին յարատեւութեան համար ինչ որ անհրաժեշտ է և սպասուի՝ Ս. Աթոռն է, Սրբազան Հայր, և Ս. Յակոբեանց Միաբանութիւնը՝ Ձեզմով գլխաւորութեամբ: Բոլոր օտարերկրեայ թափառումներէն ետք Ձեզի կը դառնանք դարձեալ, այն վստահութեամբ թէ Հայրական փափուկ գրիկ մըն է որ կը սպասէ մեզի: Գուցէ և Ձեզմով գլխաւորութեամբ այս Միաբանութիւնն է որ դարձեալ պիտի կրէք այս ծանր այլ քաղցր բեռը որ Ձեր ձեռակերտն է:

Այժմ Ձեր Ամենապատուութեան կը ներկայացնեմ մեր վարժարանի ներկայ տարւոյս հունձը. եղող վեց շրջանաւարտ - շրջանաւարտուհիները և վարժարանիս ուսման և վարձք մէջ յառաջագէմ ուսանողները և կր խրհրքեմ որ անոնց վկայականներուն և մրցանակներուն հետ շնորհէք նաև Ձեր Հայրական օրհնութիւնները, որպէսզի անոնք, բոտ իրենց խոստման, մնան հաւատարմի այն սգիին որ շարժունցաւ իրենց այս վարժարանին մէջ, և ապրին որպէս պարկեշտ մարդեր և ճշմարիտ հայեր, և միշտ հպարտ գգան աշակերտած Ըլլալուն համար Ս. Աթոռն ու կողմէ հոգաւորաւ Ս. Քարգմանչաց վարժարանին:

Մատչելով ի համբոյր Ձեր Ս. Աշոյն

խոնարհ սիրով

ՓԱՌԻՆ ԱՐԶ. ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ

Առժմ. Տեսուչ

Ս. Ք. Երկրգ. վարժարանի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԱՄՄԱՆԻ ՀԵՅՈՒՄԵԱՆ ՎԱՐժԱՐԱՆԻ

1961 - 1962 ՏԱՐԵՇՐՁԱՆԻ

Յարգելի Հանդիսականներ,

Մեր սրտերը ուրախութեամբ և հրճուանքով լինուած են այսօր, երբ հաւաքուած ենք հանդիսատես ըլլալու Հեթումեան ազգային վարժարանի 1351-1352 ուսումնական տարեշրջանի հունձքին:

Պարտք կը զգամ Ձեր բոլորին շնորհաւորութիւն յայտնել՝ Ձեր ներկայութեան համար: Հեթումեան ազգային վարժարանը անցնող տասնեակ տարիներու ընթացքին եղած է այս գաղութին համար կուռն մը, պանելու համար այս օտար՝ բայց հիւրընկալ ավերակ վրայ ազգային սգին և մեր նախնիներու հաւատքը՝ դաստիարակութեան և ուսումի համարով:

Անհուն զոհողութիւններով և դժուարին համարներէ իր գոյութիւնը պահող այս վարժարանը, հետեւաբար, բոլորիս ցուրցուրանքին աւարկուն պէտէ է դառնայ ասկէ վերջ ալ, ինչպէս ասկէ առաջ եղած է:

Իւրաքանչիւր օգնութիւն՝ բարոյական կամ նւիրական՝ տրուած այս զգոյցին, ուղղակի երախտագիտական տուրք մըն է մեր նախնիներու զոհողութեանց, դարերու ընթացքին ի խնդիր Հայուն պահպանման և գոյատեւման:

Հեթումեան Ազգային վարժարանը, ցիտակից իր այս կոչումին, լաւագոյնս կ'իրագործէ զայն, հակառակ, ինչպէս ըսի, բոլոր դժուարութիւններու, մասնաւորաբար նւիրական:

Հայուն յարատեւ և միշտ լաւագոյնին ձգտողութեւնը նկարագրին է որ այսօր կը պարզուի մեր աչքին առջիկ, երբ անդին, բարձունքի մը վրայ, յաղթականօրէն կը բարձրանայ լաւագոյն յոյժողութեան և պայլուն ապագայ խոստացող մեր նոր վարժարանը, Հ. Բ. Ը. Միութեան վահրած իւրաքանչեան նախակըրթարանը, և անոր կողքին՝ Գալուստ կիւլպենկեան Մանկապարտէզը:

Մնաւ բարով, Հեթումեան ազգային վարժարանը յըջանաւարտ վերջին սաներուդ հետ մեր սրտերն ալ տխրութեամբ կը համակուին երբ այս հանգէտով անունդ այլևս խորհրդանշիչ մը պիտի ըլլայ այս գաղութին անցեակ կեանքին:

Ուրախութեամբ պիտի դիտես թու գործիդ շարունակութիւնը այլ տեղ, աւելի լաւ պայմաններու տակ՝ զոր դուռն այնքան երազեցի:

Յարգանքը թու անունիդ և երախտագրատութիւնը ամբողջ այն սերունդներուն որոնք քեզմով սնանեցան՝ կը բերենք քեզի այսօր սա հանդիսաւոր պահուն: